

رزومه آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی

مشخصات فردی

- نام: سید محمد
- نام خانوادگی: موسوی بجنوردی
- والدین و انساب: پدر معظم سید محمد موسوی بجنوردی مرحوم آیت الله العظمی میرزا سید حسن بجنوردی، صاحب کتاب القواعد الفقهیه و مرجع تقلید وقت بود.
- محل تولد: نجف اشرف
- تاریخ تولد: ۱۳۲۴
- پست الکترونیک: moosavi@ri-khomeini.ac.ir
- تحصیلات: اجتهاد - تحت شاگردی حضرات آیات عظام: امام خمینی، آیت الله خویی، آیت الله بجنوردی در درس خارج فقه و اصول
- تخصص ها: فلسفه، حقوق، الهیات و معارف اسلامی
- مرتبه علمی: در سال ۱۳۶۸ به رتبهٔ دانشجویی و در فروردین سال ۱۳۸۲ به رتبه استادی رسیدند.
- زندگی نامه:

آیت الله دکتر سید محمد موسوی بجنوردی در سال ۱۳۲۲ در نجف اشرف متولد شد ولی در شناسنامه وی ۱۳۲۴ به عنوان سال تولد رقم خورده است. ایشان تحصیلات علوم حوزوی و دینی خود را در ایران و نجف اشرف به انجام رساندند. وی به مدت ۳۰ سال در محضر استادان درجه اول فقه و اصول و فلسفه از جمله مرحومان امام خمینی (س)، پدر معظم ایشان آیت الله العظمی میرزا سید حسن بجنوردی - صاحب کتاب القواعد الفقهیه و مرجع تقلید وقت - آیت الله خویی و آیت الله حکیم در حوزه نجف اشرف به فراگیری علوم دینی پرداخت. موسوی بجنوردی که دروس جدید و حوزوی را با هم می خواند در ۱۸ سالگی کفایتین (سطح ۳) را به پایان رساند. همزمان با حضور در درس خارج امام، موسوی بجنوردی به مدت ۱۲ سال در کلاسهای آیت الله العظمی خویی نیز حاضر می شدند. موسوی بجنوردی پس از پیروزی انقلاب به ایران آمدند و در دفتر استفتائات حضرت امام مشغول به کار شدند. در سال ۱۳۵۹ به دستور امام راحل، دادگاه عالی قضات را راه اندازی کرد.

ایشان از سال ۱۳۶۰ به مدت دو دوره تا سال ۱۳۶۸ به عضویت شورای عالی قضایی درآمدند که تا ارتحال حضرت امام و تغییر در قانون اساسی (که منجر به حذف شورای عالی قضایی شد) ادامه داشت. همزمان با این فعالیتهای اجتماعی و امور اجرایی کار تدریس و تحقیق در دانشکده های حقوق دانشگاه های شهید بهشتی، تربیت مدرس و نیز دانشکده الهیات دانشگاه تهران را دنبال کردند. در سال ۱۳۶۸ به رتبه دانشیاری و در فروردین سال ۱۳۸۲ به رتبه استادی رسیدند. دکتر سید محمد موسوی بجنوردی از سال ۱۳۷۱ عضو هیأت علمی و ریاست گروه الهیات دانشگاه تربیت معلم (خوارزمی) بودند و در حال حاضر رئیس گروه الهیات و رشته حقوق و علوم سیاسی این دانشگاه می باشند.

• **فعالیهای ضمن تحصیل:** سید محمد موسوی بجنوردی در حین شاگردی در کلاس درس امام و آیت الله العظمی خویی در مسجد جامع نجف اشرف (هندی) رسائل، مکاسب و کفایتین را به زبان عربی برای شیعیان کشورهای عرب زبان همچون عراق، لبنان، سوریه و مصر تدریس می کردند.

• **استادان و مربیان:** از استادان سید محمد موسوی بجنوردی می توان به امام خمینی (ره) پدر معظم ایشان آیت الله العظمی میرزا سید حسن بجنوردی، آیت الله خویی و آیت الله حکیم در حوزه نجف اشرف اشاره کرد.

• **سمتهای اجرایی:** سید محمد موسوی بجنوردی پس از پیروزی انقلاب به ایران آمدند و در دفتر استفتائات حضرت امام مشغول به کار شدند. در سال ۱۳۵۹ به دستور امام راحل، دادگاه عالی قضات را راه اندازی کرد. ایشان از سال ۱۳۶۰ به مدت دو دوره تا سال ۱۳۶۸ به عضویت شورای عالی قضایی درآمدند که تا ارتحال حضرت امام و تغییر در قانون اساسی (که منجر به حذف شورای عالی قضایی شد) ادامه داشت. در این شورا بخش مهمی از تدوین قوانین و اصلاحیه های مربوط به قانون مدنی، آیین دادرسی کیفری، قانون مجازات اسلامی و نظارت مستقیم بر احکام همه دادگاهها بر عهده ایشان بود.

• **تدریس:** همزمان با این فعالیتهای اجتماعی و امور اجرایی کار تدریس و تحقیق در دانشکده های حقوق دانشگاه های شهید بهشتی، تربیت مدرس و نیز دانشکده الهیات دانشگاه تهران را دنبال کردند.

• **سایر مشاغل و سمتهای مورد تصدی:** سوابق شغلی (آموزشی - اجرایی): رئیس دادگاه عالی انقلاب اسلامی - رئیس شعبه دیوان عالی کشور - عضو هیات عفو حضرت امام خمینی (ره) - عضو کمیته کشوری اخلاق پزشکی - عضو هیئت علمی موسسه عالی بانکداری - ریاست کمیسیون حقوق بشر اسلامی - عضویت در شورای عالی علمی دایره المعارف بزرگ اسلامی - عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم) - رئیس گروه حقوق و علوم سیاسی تربیت معلم - رئیس گروه دین و فلسفه - مدیر گروه فقه و حقوق پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی - عضو هیات

امنای مرکز بین الملل گفتگوی فرهنگها و تمدنها - عضو کمیته کشوری اخلاق پزشکی - عضو کمیته علمی شورای پول و اعتبار - عضو هیئت امنای مرکز بین المللی گفتگوی تمدنها - عضو کمیته کشوری اخلاق پزشکی - عضو شورای دانشگاه تربیت معلم - عضو هیئت ممیزه دانشگاه تربیت معلم - مدیر گروههای حقوق و علوم سیاسی و فلسفه و دین وفقه و حقوق پژوهشکده امام خمینی(ره) - مدیر گروه دین و فلسفه دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم) - مدیر گروه حقوق و علوم سیاسی (تربیت معلم) - عضو هیئت تحریریه مجله علوم انسانی دانشگاه تربیت معلم - عضو هیئت تحریریه متین پژوهشکده امام خمینی (ره) - (عضو هیئت تحریریه مجله نامه الهیات دانشگاه آزاد اسلامی - عضو هیئت تحریریه مجله حقوق و علوم سیاسی آموزشی - آموزش از سال ۶۰ تا کنون: - دانشگاه شهید بهشتی - دانشگاه تربیت مدرس - دانشگاه تهران - دانشگاه آزاد اسلامی - مدرسه عالی شهید مطهری - موسسه عالی بانکداری ایران - دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم) - دانشگاه قم

• **فعالیت‌های آموزشی:** سید محمد موسوی بجنوردی تدریس در دانشگاههای خارج از کشور را با تدریس در دانشگاه بریتیش کلمبیا کانادا آغاز کردند. ایشان در آن سال به دعوت دانشکده حقوق آن دانشگاه بمدت یک ترم حقوق اسلامی تدریس کردند و در پایان نیز یک رساله دکترا در موضوع «حقوق کودک در اسلام» را راهنمایی کرد. ایشان در همان سال از کانادا به آمریکا رفته در دانشگاه کالیفرنیا جلساتی را بمدت دو ماه برگزار کرد که مقارنه بین حقوق اسلام و حقوق غرب بود. این جلسات نهایتاً ترجمه و در آن دانشگاه به چاپ رسید. به دنبال همین جلسه مسؤولان دانشگاه از ایشان خواستند که بمدت چهار سال استادی آن دانشگاه را عهده دار شود که وی به علت ارجحیت دادن حضور در ایران این پیشنهاد را نپذیرفت. یکسال بعد مسؤولان دانشگاه جرج تاون واشنگتن دی سی به واسطه دکتر سید حسین نصر پیشنهاد تصدی گری مسؤولیت بخش علوم اسلامی آن دانشگاه را به ایشان دادند ولی موسوی بجنوردی این پیشنهاد را نیز نپذیرفت. آیت الله موسوی بجنوردی بمدت یک ترم در دانشکده حقوق دانشگاه آکسفورد تدریس داشتند که در انتها راهنمایی رساله دو دانشجوی در موضوعات «سیستم حکومت در اسلام» و «بررسی حقوق خصوصی در بعد مسائل مالکیت خصوصی» را عهده دار شد. آیت الله موسوی بجنوردی از اواسط دهه هفتاد ارتباطات علمی مستمری با دانشکده حقوق دانشگاه محمد الخامس مراکش داشته است. ایشان رفت و آمد و تدریس در مراکش را بسیار مفید دانسته و از این بابت بسیار اظهار خرسندی داشته اند. آیت الله موسوی بجنوردی به دانشگاه سن ژوزف (القدیس یوسف) لبنان دعوت شدند و جلسات علمی را در آن دانشگاه که شاخه ای از دانشگاه سوربن می باشد برگزار کردند. به دنبال آن جلسات دعوتنامه ای از دانشگاه سوربن برای تدریس در ترم پاییز به ایشان ارسال شد. در اردیبهشت ۱۳۸۱ آیت الله موسوی بجنوردی به دعوت طنطاوی شیخ الازهر به مصر رفت و ضمن

ارائه جلساتی در خصوص «نقش عقل در شریعت» ارتباطات علمی را با دانشگاه الازهر و عین الشمس برقرار کردند. یکی از جلسات جالب علمی آیت الله موسوی بجنوردی در دانشگاه بریتیش کلمبیا تدریس خصوصی به موریس کاپیتورن کمیسر عالی حقوق بشر می باشد. پروفسور کاپیتورن که استاد دانشگاه بریتیش کلمبیا است در آن سال که هنوز نماینده سازمان حقوق بشر در ایران نبوده است جلساتی درباره «حقوق جزا در اسلام» را به صورت خصوصی نزد آیت الله موسوی بجنوردی گذراند. موسوی بجنوردی در حال حاضر اشتیاق چندانی برای تدریس در دانشگاههای خارج از کشور ندارد. چراکه به اعتقاد او داخل کشور بیشتر از خارج نیازمند اسلام راستین است. ایشان هم اکنون در داخل کشور در دانشگاه های : تهران، تربیت مدرس، شهید بهشتی، تربیت معلم (خوارزمی)، دانشگاه آزاد (واحد علوم و تحقیقات، الهیات قلهک)، موسسه عالی بانکداری و پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تدریس می کنند. شاگردان : سیدعباس موسوی و شیخ راغب حرب از شهدای برجسته حزب الله لبنان از شاگردان سید محمد موسوی بجنوردی در آن دوران از تحصیل وی در نجف اشرف بودند.

• **آرا و گرایشهای خاص:** زمینه‌های تحقیقاتی مورد علاقه سید محمد موسوی بجنوردی به قرار زیر است : فقه - حقوق - اصول - فلسفه - عرفان - کلام

• **آثار:** از سید محمد موسوی بجنوردی در داخل کشور بیش از ۵۰ مقاله در مجلات علمی و ۱۷ جلد کتاب با عناوین زیر منتشر شده است که بعضاً عنوان کتب درسی رشته حقوق در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری مورد توجه استادان و دانشجویان قرار گرفته است. عقد ضمان - علم اصول - فقه تطبیقی - فقه تطبیقی، بخش جزایی (جلد دوم) - قواعد فقهیه جلد ۱، ۲ - مجموعه مقالات فقهی، حقوقی، فلسفی و اجتماعی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ - مصادر التشریح عندالامامیه و السنه (به زبان عربی)؛ - مقالات اصولی. تعداد مقالات علمی چاپ شده در مجلات علمی و پژوهشی = ۴۸ مقاله تعداد مقاله‌های ارائه شده در نشست‌های علمی = ۲۳ مقاله

• **تعداد پایان نامه‌های تحت راهنمایی دکتر موسوی بجنوردی:**

• الف (کارشناسی ارشد: در حدود 220 پایان نامه کارشناسی ارشد ب) دکتری: در حدود 60 پایان نامه دکتری

• **پایان نامه‌های تحت مشاوره دکتر موسوی بجنوردی:** الف (کارشناسی ارشد: در حدود 220 پایان نامه مشاوره و به همین تعداد استاد ناظر ب) دکتری: در حدود ۶۰ پایان نامه مشاوره و به همین تعداد استاد ناظر

• کتب (نگارش و ترجمه)

ردیف	عنوان	ناشر	سال انتشار	موضوع
۱	قواعد فقهیه (در دو جلد)	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۱۳۷۹ و ۱۳۸۳	فقه و حقوق
۲	مصادر التشريع عند الاماميه والسنه (ج ۱)	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۱۳۸۲	مدخل در علم فقه و اصول
۳	عقد ضمان	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۱۳۸۰	حقوق
۴	فقه تطبیقی	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۱۳۸۲	حقوق
۵	مجموعه مقالات فقهی، حقوقی، اجتماعی فلسفی در ۱۲ جلد	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۸۰-۸۱-۸۲-۸۳- ۸۴-۸۵-۸۶-۸۷- ۸۸-۹۰-۹۲-۹۴	فقه حقوق فلسفه
۶	مقالات اصولی	امیر کبیر	۱۳۷۶	اصول
۷	اندیشه‌های حقوقی (۱) حقوق خانواده	مجمع علمی فرهنگی مجد	۱۳۸۷	فقه، حقوق
۸	اندیشه‌های حقوقی (۲) حقوق خصوصی و کیفری	مجمع علمی فرهنگی مجد	۱۳۸۷	فقه، حقوق
۹	استصحاب(شرح کفایه الاصول)	مجمع علمی فرهنگی مجد	۱۳۸۷	اصول
۱۰	فقه مدنی (۱)	مجمع علمی فرهنگی مجد	اردیبهشت ۸۸	فقه
۱۱	فقه مدنی (۲)	مجمع علمی فرهنگی مجد	۸۸	فقه
۱۲	علم اصول (ج ۱)	پژوهشکده امام خمینی(ره)	۱۳۸۰	اصول فقه
۱۳	فروع علم اجمالی صلاة	مجمع علمی و فرهنگی مجد	۸۹	فقه
۱۴	مباحث حقوقی تحریر الوسيله حضرت امام خمینی(ره)	مجمع علمی فرهنگی مجد	۱۳۹۰	حقوق
۱۵	قواعد فقهیه	مجمع علمی و فرهنگی مجد	۱۳۹۵	فقه و حقوق
۱۶	علم و اصول	مجمع علمی و فرهنگی مجد	۱۳۹۵	اصول فقه
۱۷	فقه دماء ثلاثه - دم الحيض	مجمع علمی و فرهنگی مجد	۱۳۹۴	فقه

• مقالات علمی چاپ شده در مجلات علمی و پژوهشی

ردیف	عنوان مقاله	نام مجله	شماره مجله	سال انتشار	محل انتشار
۱	فهم عرفی در اصول لفظیه و هرمنوتیک	مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ویژه نامه الهیات	-	۱۳۸۰	دانشگاه تربیت معلم
۲	شرح احوال، آثار و آرای فیلسوف شهید شهاب الدین سهروردی	مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ویژه نامه الهیات	۳۴	۱۳۸۰	دانشگاه تربیت معلم
۳	تجدید الاجتهاد فقه المراه نمودجا	مجله المنطق الجديد	۷	۱۳۸۳	بیروت
۴	خشونت نسبت به زنان از منظر دین	فصلنامه تخصصی نامه الهیات	۱	۱۳۸۲	دانشگاه آزاد اسلامی
۵	بلوغ	مجله علمی پژوهشی متین	۲	۱۳۷۸	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۶	نقش اوراق بهادار در شریعت اسلامی	مجله علمی پژوهشی متین	۳ و ۴	۱۳۸۱	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۷	السنه والاجماع	مجله علمی پژوهشی متین	۱۳	۱۳۸۰	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۸	مسئولیت کیفری و مدنی پزشک	مجله علمی پژوهشی متین	۱۴	۱۳۸۱	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۹	جایگاه عرف در حقوق بین الملل و حقوق اسلام	مجله علمی پژوهشی متین	۱۵ و ۱۶	۱۳۸۱	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۰	غناء و موسیقی	مجله علمی پژوهشی متین	۱۷	۱۳۸۱	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۱	معاونت در جرم	مجله علمی پژوهشی متین	۱۸	۱۳۸۲	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۲	مشروعیت خسارت تاخیر تأدیه	مجله علمی پژوهشی متین	۱۹	۱۳۸۲	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۳	مقاله میزگرد اجتهاد شورایی	مجله علمی پژوهشی متین	۲۰	۱۳۸۲	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۴	اقاله	مجله علمی پژوهشی متین	۲۰	۱۳۸۲	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۵	بررسی مفهومی و معیار کودکی در تفکر اسلامی و قوانین ایران برای بهره برداری از حقوق مربوطه	مجله علمی پژوهشی متین	۲۱	۱۳۸۲	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۶	عرفان در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	مجله علمی پژوهشی متین	۲۲	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۷	خبر و شر	مجله علمی پژوهشی متین	۲۳ و ۲۴	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۸	انفال و فیء	مجله علمی پژوهشی متین	۲۲	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۱۹	منجزات مریض	مجله علمی پژوهشی متین	۱۰	۱۳۸۰	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۰	لزوم انجام تعهد	مجله علمی پژوهشی متین	۹	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۱	مبحث ربا	مجله علمی پژوهشی متین	۸	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۲	عقد ضمان و نقش آن در حقوق مدنی	مجله علمی پژوهشی متین	۷	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۳	دور الاوراق الماليه فی الشریعه الاسلامیه	مجله علمی پژوهشی متین	۷	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۴	نگرش جدید قانون دیات: سیر تاریخی پیدایش نظام دیات	مجله علمی پژوهشی متین	۶ و ۵	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۵	دور القبض فی الرهن	مجله علمی پژوهشی متین	۶ و ۵	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۶	بررسی طلوع فجر در شبهای مهتابی با رویکردی به آرای حضرت امام خمینی (ره)	مجله علمی پژوهشی متین	۲۵	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۷	التعريف الاصطلاحی للتسامح و التساهل من وجهه الاسلام والغریبین	مجله علمی پژوهشی متین	۲۵	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۸	نقش زکات در نظام حکومت اسلامی	مجله علمی پژوهشی متین	۲۶	۱۳۸۳	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۲۹	کلمه التوحید و توحید الکلمه	مجله علمی پژوهشی متین	۸	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۰	قاعده اللوث	مجله علمی پژوهشی متین	۹	۱۳۷۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۱	العقل احد الادله الاربعه	مجله علمی پژوهشی متین	۱۰	۱۳۸۰	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۲	الکتاب	مجله علمی پژوهشی متین	۱۱ و ۱۲	-	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۳	قاعده لاتعاد	مجله علمی پژوهشی متین	۱۳	۱۳۸۰	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۴	الانصاف	مجله علمی پژوهشی متین	۱۵ و ۱۶	۱۳۸۱	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۵	مشروعیت خسارت تاخیر تادیه	نشریه علمی، پژوهشی دانشکده الهیات و معارف اسلامی	۷۳	۱۳۸۲	دانشگاه تهران

۳۶	ارث زن از شوهر در فقه و حقوق با رویکردی بر نظر حضرت امام	مجله علمی پژوهشی متین	۲۹	۱۳۸۴	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۷	بررسی نقش اخلاق در فقه و حقوق با رویکردی بر نظرات امام خمینی	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۲	۱۳۸۴	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۸	بررسی فقهی حقوقی سقط جنین با رویکردی بر نظرات امام خمینی	مجله متین، علمی پژوهشی	۲۸	۱۳۸۴	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۳۹	بداء، نسخ، تفاوت آنها با یکدیگر			۱۳۸۴	
۴۰	بررسی فقهی حدود دار الاسلام و دارالکفر	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۱	۱۳۸۵	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۱	بررسی فقهی - حقوقی حقوق ملت در قانون اساسی	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۰	۱۳۸۵	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۲	ولایت مادر در فقه و حقوق	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۳	۱۳۸۵	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۳	قاعده حرمت اعانه برائتم و عدوان با رویکردی بر نظریات امام خمینی	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۳	۱۳۸۵	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۴	بررسی فقهی - حقوقی در خصوص تغییر جنسیت	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۶	۱۳۸۶	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۵	تاثیر توبه بر سقوط مسئولیت کیفری «حدود» با رویکردی بر دیدگاه حضرت امام خمینی(ره)	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۷	زمستان ۸۶	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۶	معامله اعضای بدن در حقوق ایران با رویکردی به نظرات حضرت امام خمینی(ره)	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۸	بهار ۸۷	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۷	تعریف محاربه و ترور از دیدگاه حضرت امام خمینی(ره)	مجله متین، علمی پژوهشی	۳۹	تابستان ۸۷	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۸	مسئولیت کیفری کودک با رویکردی بر نظر امام خمینی(ره)	مجله متین، علمی پژوهشی	۴۰	پائیز ۸۷	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۴۹	بررسی فقهی - حقوقی حق تالیف با رویکرد بر آرای امام خمینی(ره)	مجله متین، علمی پژوهشی	۴۱	زمستان ۸۷	پژوهشکده امام خمینی(ره)
۵۰	بررسی وضعیت فرزند خواندگی بعد از انقلاب اسلامی	مجله متین، علمی و پژوهشی	۴۲	بهار ۸۸	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۵۱	نفقه زوجه در فقه و حقوق با رویکردی بر نظریات امام خمینی (س)	مجله متین، علمی و پژوهشی	۴۳	تابستان ۸۸	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۵۲	حقوق متقابل مردم و حکومت اسلامی از دیدگاه امیرالمومنین علی (ع)	مجله متین، علمی پژوهشی	۴۴	پاییز ۸۸	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۵۳	بررسی نسب کودکان ناشی از تلقیح مصنوعی با رویکردی بر نظر امام خمینی (س)	مجله متین، علمی پژوهشی	۴۵	زمستان ۸۸	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۵۴	تفکیک تکوینیات از تشریعیات در فقه و اصول با تکیه بر آرای امام خمینی (س)	مجله متین، علمی پژوهشی	۴۶	بهار ۸۹	پژوهشکده امام خمینی (ره)
۵۵	بررسی تحلیلی - انتقادی بیع فضولی با رویکردی بر نظر امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۴۷	تابستان ۱۳۸۹	پژوهشکده امام خمینی (س)
۵۶	بررسی حقوقی مسأله شبیه سازی انسان با رویکردی بر نظر امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۴۸	پاییز ۱۳۸۹	پژوهشکده امام خمینی (س)
۵۷	بررسی فقهی بیع معاطاتی با رویکردی بر آرای امام خمینی (س)	مجله علمی پژوهشی متین	۴۹	زمستان ۱۳۸۹	پژوهشکده امام خمینی (س)
۵۸	مسئولیت پرداخت دیه از بیت المال بر مبنای قاعده فقهی «الخراج بالضمان» با توجه به دیدگاه امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۰	بهار ۱۳۹۰	پژوهشکده امام خمینی (س)
۵۹	جایگاه عدالت و اخلاق در فقه و حقوق اسلامی با رویکردی	مجله علمی پژوهشی متین	۵۱	تابستان ۱۳۹۰	پژوهشکده امام خمینی (س)
۶۰	تحلیل ماهیت و انواع قرارداد بیمه عمر با رویکردی بر نظر امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۲	پاییز ۱۳۹۰	پژوهشکده امام خمینی (س)
۶۱	بررسی فقهی - حقوقی جایگاه شورای نگهبان در نظام جمهوری اسلامی ایران و نحوه نظارت آن بر قوانین و مقررات	مجله علمی پژوهشی متین	۵۳	زمستان ۱۳۹۰	پژوهشکده امام خمینی (س)
۶۲	شاخصه های عدالت قضایی از منظر امیرالمؤمنین علی(ع) با رویکردی بر آرای امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۴		پژوهشکده امام خمینی(س)
۶۳	مفهوم «کالای معیوب» در تحقق خیار عیب در فقه و حقوق با رویکردی بر نظر امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۵		پژوهشکده امام خمینی(ره)
۶۴	حجیت استصحاب کلی از دیدگاه امام خمینی(س) و میرزا حسن بجنوردی	مجله علمی پژوهشی متین	۵۶		پژوهشکده امام خمینی(ره)
۶۵	بررسی خیار شرط در عقد ازدواج از دیدگاه فقهی - حقوقی با رویکردی بر نظر امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۷		پژوهشکده امام خمینی(ره)
۶۶	تصرفات مالی ممیز با رویکردی تطبیقی به نظرات امام خمینی(س)	مجله علمی پژوهشی متین	۵۸		پژوهشکده امام خمینی(ره)
۶۷	دّمه از دیدگاه فقه امامیه	مجله علمی پژوهشی متین	۵۹		پژوهشکده امام خمینی(ره)

• سمینارها

ردیف	عنوان سمینار	عنوان سخنرانی یا مقاله	مکان	سال
۱	ساختار بهینه نرخ‌های سود در اقتصاد اسلامی		موسسه عالی بانکداری اسلامی	۱۳۸۲
۲	بررسی مفهوم و معیار کودکی در تفکر اسلامی و قوانین ایران برای بهره‌مندی از حقوق مربوطه	همایش سراسری اطفال در نظام حقوقی اسلام و جهان غرب	دانشگاه امام صادق(ع)	
۳	صلح جهانی	اولین کنگره رهبران مذهبی اسلام، مسیحیت و یهودیت برای صلح جهانی	میلان_ایتالیا	۲۰۰۵
۴	سال‌های اقامت امام خمینی در نجف در رابطه با امر حکومت	کنگره امام خمینی در مذهب و دولت	دانشگاه لبنان	۲۰۰۵
۵	بیع استصناع	مجموعه مقالات دوازدهمین بانکداری همایش اسلامی	موسسه عالی بانکداری اسلامی	۱۳۸۰
۶	حقیقت و هویت سپرده‌های بانکی و جذب آنها	مجموعه مقالات چهاردهمین همایش بانکداری اسلامی	موسسه عالی بانکداری اسلامی	۱۳۸۲
۷	زن، اسلام و فمینیسم	دومین نشست مطالعات زنان در دانشگاه شیراز	معاونت پژوهشی جهاد دانشگاهی استان فارس	
۸	آموزش بهداشت جنسی در اسلام	کارگاه بازخوانی وضعیت آموزش بهداشت جنسی در کشور	موسسه مطالعات و تحقیقات زنان	۱۳۸۱
۹	چالش‌های پیش‌رو ابعاد نظری، ساختاری و اجرایی	پانزدهمین همایش بانکداری اسلامی، تجربه عملکرد دو دهه بانکداری اسلامی	موسسه عالی بانکداری اسلامی	۱۳۸۳
۱۰	نقش آرا مردم در حکومت اسلامی از نگاه و دیدگاه امام	اولین کنگره مجمع روحانیون مبارز	دانشگاه تهران	۱۳۸۲
۱۱	عملیات بانکی بدون ربا و نقش زکات در اقتصاد اسلامی	مجموعه مقالات شانزدهمین همایش بانکداری اسلامی	موسسه عالی بانکداری اسلامی	۱۳۸۴
۱۲	نقش دعا و نیایش در آرامش روان	همایش انجمن ایرانی مطالعات زنان	دانشگاه تهران	۱۳۸۴
۱۴	شرکت در همایش یونسکو در رابطه با گفتگوی تمدن‌ها		پاریس	۲۰۰۶
۱۵	شرکت در مراسم سوگواری و تدفین پاپ اعظم		رم - ایلیا	۱۳۸۴
۱۶	شرکت در تلویزیون جام جم خارج از کشور به زبان عربی در چهار جلسه نسبت به حقوق زن		تهران	۲۰۰۵
۱۷	صلح جهانی از دیدگاه ادیان الهی		لیون - فرانسه	۲۰۰۶
۱۸	بررسی مسئله عاقله		مشهد	۱۳۸۴
۱۹	بلوغ زن		جامعه پزشکان خراسان	۱۳۸۴
۲۰	سمینار روز وحدت حوزه و دانشگاه		گرگان	۱۳۸۴
۲۱	بررسی خیر و شر از دیدگاه فلاسفه قرن		گرگان	۱۳۸۴
۲۲	بررسی حقوق کودک و کودک آزاری		اسپانیا - تولیدو	۱۳۸۵
۲۳	رابطه دین و علم		ناپولی ایتالیا	۲۰۰۷
۲۴	نقش دین در روابط اجتماعی - اقتصادی سیاسی - فرهنگی		پرتغال	۲۰۰۷
۲۵	نقش تورم در مسئولیت مدنی و ماده ۲۵		موسسه عالی بانکداری ایران	۲۰۰۹
۲۶	شرکت در تلویزیون العالم در زمینه خانواده		جام جم	۲۰۰۵